Mgr Dagmara Budek
Szczecin – PUM

MODERNIZACJA BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ POMORSKIEGO UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO W SZCZECINIE

Abstract

In 2015, significant modernization works took place at the Main Library of the Pomeranian Medical University in Szczecin which included: implementation of RFID based identification and protection system, installation of new facilities dedicated to disabled users, replacement of the lightning in the reading room, improvement of the ventilation and air-conditioning system, renovation of the monitoring system, repairment of the terrace and access road including car park area, as well as the overall improvement of the land development.

Streszczenie

Artykuł opisuje prace modernizacyjne przeprowadzone w Bibliotece Głównej PUM w drugiej połowie 2015 roku. Prace obejmowały wdrożenie systemu zabezpieczenia i kontroli zbiorów w technologii RFID, stworzenie stanowiska komputerowego dla osób z niepełnosprawnościami, a także modernizację systemu wentylacji i klimatyzacji, wymianę instalacji oświetleniowej w czytelni, remont systemu monitoringu, naprawę drogi dojazdowej wraz z poprawą zagospodarowania terenu przyległego do budynku, w tym wydzielenie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych, remont tarasu.

Od lipca do grudnia 2015 r. w Bibliotece PUM przeprowadzone zostały prace modernizacyjne obejmujące:

- wdrożenie systemu zabezpieczenia i kontroli zbiorów w technologii RFID;
- modernizację systemu wentylacji i klimatyzacji wraz ze zwiększeniem jego efektywności energetycznej;
- wymianę instalacji oświetleniowej w czytelni;
- remont systemu monitoringu;

- naprawę drogi dojazdowej wraz z poprawą zagospodarowania terenu przyległego do budynku, w tym wydzielenie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych;
- remont tarasu,
- stworzenie stanowiska komputerowego dla osób z niepełnosprawnościami.

W Bibliotece Głównej przeprowadzono modernizację systemu wentylacji i klimatyzacji, która obejmowała wymianę pięciu istniejących central wentylacyjnych na urządzenia wyposażone w sekcje chłodnicze, przebudowę i regulację instalacji wentylacji mechanicznej, kompleksową wymianę instalacji ciepła technologicznego oraz wymianę istniejących układów klimatyzacyjnych chłodzących pomieszczenia informatyków, pomieszczenie sprzętu teletechnicznego, serwerowni i czytelni. Wykonanie wymienionych prac w znacznym stopniu poprawiło warunki korzystania z pomieszczeń biblioteki, a szczególnie z mocno nasłonecznionej w miesiącach letnich czytelni. Dzięki modernizacji oświetlenia i zastosowaniu nowoczesnych, bardziej energooszczędnych i wydajniejszych lamp, wszystkie miejsca w czytelni mają wymagany poziom oświetlenia. Ponieważ czytelnia otwarta jest codziennie do godz. 19.30, ma to istotne znaczenie dla osób korzystających z naszej biblioteki.

Czytelnia

Naprawa systemu monitoringu obejmującego budynek biblioteki oraz obszar przyległy (w tym otoczenie akademików i Studium Wychowania Fizycznego i Sportu) polegała na wymianie części kamer.

Prace remontowe obejmowały także teren wokół biblioteki, w tym naprawę drogi dojazdowej wraz z uporządkowaniem terenu przyległego do budynku oraz wydzielenie dodatkowych miejsc parkingowych z przeznaczeniem dla osób niepełnosprawnych.

W zakresie remontu tarasu wykonano wymianę uszkodzonych warstw tarasu, remont schodów ewakuacyjnych, obróbek blacharskich gzymsów, rynien i rur spustowych, ocieplenia wraz z wykonaniem izolacji przeciwwilgociowej pionowej ścian fundamentowych. Powyższe prace zabezpieczą przed zalaniem wodami opadowymi pomieszczenia magazynowe biblioteki i zgromadzony tam księgozbiór.

Prace modernizacyjne zostały sfinansowane z budżetu uczelni, a ich koszt wyniósł ponad 2,9 mln zł. Uzyskany efekt to biblioteka spełniająca europejskie standardy. Szerokie grono użytkowników biblioteki (pracownicy i studenci PUM, lekarze z innych szpitali naszego województwa, studenci uczelni szczecińskich, a także wszyscy zainteresowani naszymi zasobami) licznie odwiedzające bibliotekę PUM (ponad 100 tys. odwiedzin w ciągu roku) z pewnością doceni decyzję władz uczelni dotyczącą stworzenia komfortowych warunków w bibliotece akademickiej. Modernizacja biblioteki to dobra inwestycja w przyszłość uczelni.

Wdrożenie systemu zabezpieczenia i kontroli zbiorów bibliotecznych w technologii RFID (Radio Frequency Identification) to prawdziwa rewolucja w bibliotece. RFID jest nowoczesnym systemem identyfikacji, obsługi, zabezpieczenia i porządkowania zbiorów. Dla czytelników oznacza on możliwość samodzielnego wypożyczania i zwrotów książek, dla bibliotekarzy – nowoczesną, szybką metodę inwentaryzacji i porządkowania zbiorów na półkach oraz zabezpieczenia ich przed kradzieżą.

System w technologii RFID został wdrożony w Bibliotece Głównej oraz w Filii nr 1. W jego skład wchodzą następujące elementy:

- wrzutnia zewnętrzna do samodzielnych zwrotów książek;
- wolnostojące stanowisko do samodzielnych wypożyczeń i zwrotów (self-check);
- mobilne urządzenie umożliwiające szybką kontrolę zbiorów, porządkowanie książek w wolnym dostępie lub odnalezienie zagubionych pozycji;
- bramki zabezpieczające, sygnalizujące światłem i dźwiękiem próby nieuprawnionego wyniesienia książek;
- czytniki do kodowania i wypożyczeń/zwrotów;
- etykiety RFID.

W pierwszym miesiącu wdrażania systemu pracownicy biblioteki okleili etykietami i zakodowali ponad 45 tys. książek, tj. księgozbiór czytelni, wypożyczalni i filii.

Wrzutnia

Dzięki temu znacznie usprawniony został proces wypożyczania, gdyż czytniki RFID działają zbliżeniowo, i mogą zarejestrować wypożyczenie /zwrot pięciu woluminów jednocześnie.

Najbardziej „obiecującym" urządzeniem jest wrzutnia zewnętrzna usytuowana na ścianie zewnętrznej budynku biblioteki, tuż obok wejścia głównego, funkcjonująca całodobowo, umożliwiająca dokonywanie samodzielnych zwrotów materiałów bibliotecznych o każdej porze dnia i nocy, bez względu na godziny otwarcia biblioteki. Wrzutnia jest zintegrowana z systemem bibliotecznym, co oznacza, że zwrot książki jest automatycznie odnotowany na koncie bibliotecznym użytkownika, na dowód czego można wydrukować pokwitowanie. Informacje o dokonanym zwrocie automatycznie przesyłane są również na konto e-mailowe użytkownika. Zwrot książki nie wymaga autoryzacji, natomiast sprawdzenie stanu konta bibliotecznego musi być poprzedzone zalogowaniem się do systemu (zeskanowaniem kodu kreskowego z legitymacji studenckiej lub karty bibliotecznej i wpisaniem hasła). Istnieje także możliwość wydrukowania informacji o aktualnym stanie konta bibliotecznego użytkownika. Wrzutnia przyjmuje tylko książki będące własnością Biblioteki PUM (oklejone zaprogramowaną etykietą

Selfcheck

RFID). Zidentyfikowane pozycje przesuwane są do wnętrza wrzutni specjalnym taśmociągiem i umieszczane w wózku z opadającym dnem, co chroni zwracane książki przed uszkodzeniem związanym ze spadkiem z wysokości. Instrukcja postępowania w procedurze samodzielnego zwrotu książki wyświetlana jest na monitorze wrzutni w trzech wersjach językowych: polskiej, angielskiej i niemieckiej.

Kolejnym urządzeniem wchodzącym w skład systemu RFID jest usytuowany na terenie wypożyczalni tzw. self-check, umożliwiający samodzielne wypożyczenia/zwroty. Wystarczy zeskanować kod kreskowy z legitymacji studenckiej lub karty bibliotecznej, aby uzyskać dostęp do swojego konta bibliotecznego i zarejestrować wypożyczenie książki. Informacja o transakcji automatycznie przesyłana jest również na konto e-mailowe użytkownika. Zwrot książki nie wymaga autoryzacji. Podobnie jak w przypadku wrzutni, self-check ma możliwość wydrukowania pokwitowania przeprowadzonej transakcji oraz informacji o stanie konta bibliotecznego.

Zarówno wrzutnia, jak i self-check są urządzeniami, które znacznie usprawniają obsługę czytelników naszej biblioteki.

Dla bibliotekarzy niezwykle przydatne jest mobilne urządzenie do kontroli księgozbioru, umożliwiające szybką kontrolę zbiorów, porządkowanie książek w wolnym dostępie lub odnalezienie zagubionych pozycji. Dzięki zastosowaniu technologii radiowej nie ma konieczności wyjmowania książek z półki, wystarczy przesunąć czytnik wzdłuż regału bibliotecznego, a odpowiednie informacje są sczytywane z etykiet RFID wklejonych do książek i porównywane z danymi z systemu bibliotecznego. W ten spo-

sób łatwo można wyszukać pozycje brakujące w danej kolekcji, przestawione z innej półki oraz książki z błędnie zakodowanymi lub pustymi etykietami. Urządzenie znacznie przyspieszy przeprowadzaną corocznie kontrolę księgozbioru w wolnym dostępie (w czytelni i wypożyczalni), a w przyszłości także całego księgozbioru przechowywanego w magazynie biblioteki (obecnie prawie 250 tys. woluminów).

Stanowisko komputerowe dla osób z niepełnosprawnościami

W czytelni Biblioteki Głównej stworzone zostało stanowisko komputerowe dla czytelników z dysfunkcją wzroku, słuchu bądź z niepełnosprawnością ruchową, składające się z następujących elementów:

- biurka z elektrycznie regulowaną wysokością,
- krzesła profilaktyczno-rehabilitacyjnego,
- komputera,
- monitora dotykowego LED 24 View Sonic,
- specjalistycznej klawiatury dla osób słabowidzących,
- myszki specjalistycznej Big Track,
- słuchawek z mikrofonem,
- oprogramowania powiększająco-udźwiękawiającego Magic Plus,
- lupy elektronicznej Compact Touch 5 HD,
- lupy ręcznej o czterokrotnym powiększeniu,
- skanera Plustek Smart Office PL.

Stanowisko

Biurko z elektrycznie regulowaną wysokością umożliwia podnoszenie i opuszczanie blatu z zakresie 680-1200 mm za pomocą przycisku, a specjalistyczne krzesło umożliwia właściwe ułożenie kręgosłupa. Krzesło oprócz profilowania ma ruchome podłokietniki i wygodny zagłówek.

Dużym ułatwieniem dla osób korzystających ze stanowiska jest z pewnością dotykowy 24-calowy monitor, z regulacją wysokości i kąta nachylenia.

Stanowisko wyposażone zostało w oprogramowanie powiększająco-udźwiękawiające Magic Plus przeznaczone dla osób słabowidzących, umożliwiające obsługę komputera i korzystanie z internetu. Oferuje ono maksymalnie 60-krotne powiększenie, a funkcje mowy pomagają w przetwarzaniu informacji zawartych na ekranie. Specjalna klawiatura z kontrastowymi, dużymi klawiszami współpracuje z programem Magic Plus. Dzięki temu najczęściej używane funkcje programu, takie jak regulacja powiększenia czy prędkość mówienia, są uruchamiane za pomocą przeznaczonych do tego przycisków. Big Track to odwrócona i powiększona mysz komputerowa umożliwiająca osobom z niepełnosprawnością rąk lub dłoni poruszanie kursorem po ekranie monitora.

Lupy

Stanowisko wyposażone jest także w lupę elektroniczną umożliwiającą powiększenie do 18 razy. Wszelkie czynności związane z regulacją powiększanego obrazu wykonuje się za pomocą palców, prostymi gestami bezpośrednio na 5-calowym ekranie. Istnieje możliwość podłączenia jej do monitora z większym ekranem, co znacznie usprawnia pracę osobom niedowidzącym. Zakupiono również ręczną lupę z podświetleniem LED oraz słuchawki z mikrofonem, co pozwoli zwiększyć komfort pracy na stanowisku bez zakłócania ciszy w czytelni.

Ważnym elementem jest skaner Plustek wyposażony zarówno w automatyczny podajnik dokumentów, jak i klasyczną szybę. Skaner ma dwa porty USB, które pozwalają na współdzielenie skanera pomiędzy dwa komputery. Urządzenie ma oprogramowanie, które potrafi tworzyć edytowalne dokumenty pakietu Microsoft Office, PDF-y oraz inne typy dokumentów graficznych.

Stanowisko w czytelni jest przeznaczone dla osób z różnymi dysfunkcjami chcących korzystać zarówno z zasobów drukowanych, jak i elektronicznych, dostępnych w bibliotece PUM. Zakup wyposażenia stanowiska został sfinansowany z funduszy Senackiej Komisji ds. Dydaktyki i Spraw Studenckich.